

Sygn. akt XII Ko 59/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 kwietnia 2021 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie w XII Wydziale Karnym w składzie:

Przewodnicząca: Sędzia Agnieszka Wysokińska-Walczak

Protokolant: sekr. sąd. Dominika Hara

w obecności prokuratora Renaty Zielińskiej

po rozpoznaniu na rozprawie w dniach 19 i 26 kwietnia 2021 r.

sprawy z **wniosku M. Z. (1)**

przeciwko Skarbowi Państwa

o zadośćuczynienie za krzywdę doznaną z tytułu pozbawienia wolności w okresie od 4 marca 1946 r. do 29 września 1946 r.

na podstawie art. 8b ust. 1 i 2, art. 13 ustawy z dnia 23 lutego 1991 roku o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. z 1991 roku Nr 34, poz. 149 ze zm.)

orzeka

I. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz M. Z. (1) kwotę 69 000 (sześćdziesięciu dziewięciu tysięcy) złotych tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wraz z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty;

II. w pozostałym zakresie wniosek oddala;

III. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz M. Z. (1) kwotę 288 (dwieście osiemdziesiąt osiem) złotych z tytułu ustanowienia w sprawie pełnomocnika;

IV. kosztami postępowania obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE		
Formularz UWO	Sygnatura akt	XII Ko 59/20
WNIOSKODAWCA		
M. Z. (1), z d. K.		

ZWIĘZŁE PRZEDSTAWIENIE ZGŁOSZONEGO ŻĄDANIA		
1.	Odszkodowanie (kwota główna)	Odsetki
1.	-	-
2.	Zadośćuczynienie (kwota główna)	Odsetki
1.	1 410 191,68 złotych	ustawowe za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku
3.	Inne	
1. -		

Ustalenie faktów			
Fakty uznane za udowodnione			
Lp.	Fakt	Dowód	Numer karty
3.1.1.	M. Z. (1) jest jedyną córką H. i S. K. (1). Matka wnioskodawczyni H. K. (1) w czasie Powstania (...) pełniła funkcję sanitariuszki. W 1945 r. dołączyła do oddziału wywiadu antykomunistycznego, gdzie zajmowała się dokumentowaniem wrogiej działalności sowieckiej przeciw Polsce. Dnia 05 grudnia 1945 r. H. K. (1) poślubiła S. K. (1), który będąc wojskowym również brał czynny udział w działaniach niepodległościowych, m.in. w kampanii	Odpis skrócony aktu urodzenia	k. 160

	<p>wrześniowej w 1939 r., w związku z czym został aresztowany przez NKWD. Na przełomie 1943 i 1944 r. dowodził pułkiem piechoty podległemu dowództwu Armii Krajowej. W związku z działalnością na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, w dniu 28 lutego 1946 r. S. K. (1) został schwyty i osadzony w areszcie. Dnia 18 lipca 1947 r. zapadł wobec niego wyrok Wojskowego Sądu Rejonowego w Warszawie w sprawie o sygn. akt Sr. 966/47, skazujący go na 13 lat pozbawienia wolności, za działalność przeciwko ustrojowi komunistycznemu, m.in. udział w organizacji (...), Delegaturze (...), uchylenie się od służby w Wojsku Polskim od 1944 r., posiadanie broni palnej i amunicji. Następnie, w wyniku zmniejszenia wymiaru kary, S. K. (1) odzyskał wolność dnia 23 kwietnia 1955 r.</p>		
Wyrok z dnia 18 lipca 1947 r.	k. 37 - 42		
Postanowienie Najwyższego Sądu Wojskowego	k. 44		
Decyzja kierownika ds. kombatantów	k. 35		
		Zaświadczenie Urzędu ds. kombatantów	k. 32

		Zaświadczenie Sądu Wojewódzkiego w Warszawie	k. 46
		Zeznania M. Z. (1)	k. 155-157
		zeznania S. K. (1)	k. 22-26 sprawy VIII Ko 309/95
3.1.2.	<p>H. K. (1) została zatrzymana w dniu 04 marca 1946 r. i osadzona w (...) W. na ul. (...), a następnie przewieziona do Zakładu Karnego w W. M.. W momencie zatrzymania H. K. (1) była w drugim miesiącu ciąży. Dnia 28 sierpnia 1946 r., w ósmym miesiącu ciąży, H. K. (1) urodziła córkę – M. Z. (1), bez jakiegokolwiek asysty lekarskiej.</p> <p>W czasie pobytu na Pawilonie X ZK w M. przy ul. (...) była przesłuchiwana szereg razy, w tym w nocy. Nie była bita ale stosowano wobec niej szantaż emocjonalny twierdząc, że jej mąż S. K. (1) do końca życia pozostanie w więzieniu. Dodatkowo H. K. (1) była pozbawiona pomocy ze strony rodziców. W czasie jednego z przesłuchań u matki wnioskodawczyni rozpoczął się poród. A. H. zabronił przewozić jej do szpitala nakazując umieścić w celi, gdzie H. K. w obecności współwięźniarek oraz strażników więziennych,</p>	Wyrok z dnia 11 września 1946 r.	k. 55

	<p>bez asysty lekarskiej urodziła córkę, M. Z. (1).</p> <p>Następnie matka wnioskodawczyni wyrokiem Wojskowego Sądu Rejonowego w Warszawie z dnia 11 września 1946 r. w sprawie o sygn. akt R 477/46 została uznana za winną tego, że „w czasie od 05 grudnia 1945 r. do 04 marca 1946 r. w W., mając wiarygodną wiadomość o przestępstwie jej męża określonego w art. 86 (...) w czasie, gdy można było jeszcze zapobiec zamierzonym czynom, zaniechała donieść o tym w porę władzy” i skazana na 3 lata pozbawienia wolności, w zawieszeniu na 3 lata oraz utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na okres 2 lat. Dnia 29 września 1946 r. H. K. (1) wraz z córką M. Z. (1) zostały zwolnione z zakładu karnego.</p> <p>M. Z. (1) w czasie pobytu w więzieniu zachorowała na pęcherzycę ropną.</p>		
Zaświadczenie (...) ds. kombatantów	k. 139		
Zeznania M. Z. (1)	k. 155-157		
		zeznania S. K. (1)	k. 22-26 sprawy VIII Ko 309/95
3.1.3.	Postanowieniem Sądu (...) Okręgu Wojskowego z dnia 27 maja 1993	Postanowienie Sądu Warszawskiego Okręgu Wojskowego	k. 52

	<p>r. w sprawie o sygn. akt Cs. Un. 630/92, uznano za nieważny wyrok Wojskowego Sądu Rejonowego w Warszawie z dnia 18 lipca 1947 r. w sprawie o sygn. akt Sr. 966/47 wobec S. K. (1).</p> <p>Zaświadczeniem z dnia 28 marca 1991 r. Sąd Wojewódzki w Warszawie stwierdził, że skazanie H. K. (1) wyrokiem Wojskowego Sądu Rejonowego w Warszawie z dnia 11 września 1946 r. w sprawie o sygn. akt R 477/46, nastąpiło z przyczyn politycznych.</p> <p>Dnia 02 marca 1957 r. Sąd Najwyższy w Warszawie, na skutek rewizji nadzwyczajnej, uchylił wobec H. K. (1) wyrok w sprawie o sygn. akt R 477/46 i uniewinnił ją od popełnienia czynu.</p>		
Zaświadczenie Sądu Wojewódzkiego w Warszawie	k. 56		
		Akta sprawy VIII Ko 309/95	
Fakty uznane za nieudowodnione			
Lp.	Fakt	Dowód	Numer karty
3.2.1.	-	-	

ocena DOWODÓW		
Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 3.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu
3.1.1. 3.1.2. 3.1.3.	Dokumenty w postaci: wyroków, postanowień, zaświadczeń, decyzji oraz odpis skrótowy aktu urodzenia i akta sprawy VIII Ko 309/95	Sąd nie ma wątpliwości co do autentyczności dokumentów. Potwierdzają one twierdzenia zawarte we wniosku, m.in. fakt skazania H. i S. K. (1) za działalność niepodległościową, czas przebywania przez nich w warunkach izolacji więziennej a także fakt narodzin M. Z. (1) w czasie pozbawienia wolności jej matki. Akt urodzenia potwierdza, że M. Z. (1) jest córką H. i S. K. (1).
3.1.1. 3.1.2.	Zeznania M. Z. (1)	Zeznania wnioskodawczynie są spójne, logiczne i korespondują z pozostałym zebrany w sprawie materiałem dowodowym. Wnioskodawczynie przedstawiła działalność niepodległościową H. i S. K. (1), warunki panujące w więzieniu, które znała z opowieści rodziców.
3.1.1. 3.1.2	Zeznania S. K. (1)	Zeznania ojca wnioskodawczynie pomimo, iż złożone zostały w innej sprawie zdaniem sądu stanowią wartościowy i cenny materiał dowodowy. Wprawdzie S. K. nie był bezpośrednim świadkiem opisywanych przez jego żonę H. sytuacji, to nie ulega wątpliwości, iż w sposób w jaki je przedstawił są zgodne z prawdą. W związku z tym, że sąd nie dysponował bezpośrednią relacją matki wnioskodawczynie ponieważ z racji jej stanu zdrowia nie udało się jej przesłuchać w sprawie VIII Ko 309/95 to zeznania S. K., jej

		męża, z którym dzieliła się swoimi przeżyciami z więzienia, w pełni obrazują jej sytuację oraz warunki pobytu w więzieniu przy ul. (...) czy w Pawilonie X „mokotowskiej katowni” oraz okoliczności porodu i przyjścia na świat M. Z..
Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)		
Lp. faktu z pkt 3.1 albo 3.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu
	-	-
PODSTAWA PRAWNA		
Odszkodowanie		
1.	Kwota główna	Odsetki
1.	-	-
Zwięźle o powodach podstawy prawnej		
-		
Zadośćuczynienie		
2.	Kwota główna	Odsetki
1.	69 000 złotych	ustawowe za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty

Zwiąże o powodach podstawy prawnej

Za podstawę zadośćuczynienia Sąd przyjął art. 8b ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, który stanowi, że dziecku matki pozbawionej wolności, wobec której stwierdzono nieważność orzeczenia, które przebywało wraz z matką w więzieniu lub innym miejscu odosobnienia lub którego matka w okresie ciąży przebywała w więzieniu lub innym miejscu odosobnienia, przysługuje od Skarbu Państwa odszkodowanie za poniesioną szkodę i zadośćuczynienie za doznaną krzywdę.

Sąd uznał za słuszne przyznanie odszkodowania zarówno za okres, kiedy wnioskodawczyni wraz z matką przebywała w więzieniu, jak i za okres kiedy matka wnioskodawczyni w okresie ciąży przebywała w więzieniu. Za taką decyzją przemawiała po pierwsze analiza logiczna powyższego przepisu, w którym pomiędzy poszczególnymi przypadkami, za które przysługuje zadośćuczynienie użyty został spójnik logiczny „lub”, wobec czego przyznanie zadośćuczynienia za jeden z okresów nie wyklucza przyznania go za kolejny. Po drugie, interpretacja ta jest właściwa, gdyż przemawia za nią zasada słuszności, bowiem tylko w przypadku przyznania odszkodowania za oba okresy, można wynagrodzić wnioskodawczyni krzywdy, których doznała w związku z pozbawieniem jej i jej matki wolności.

Inne		
3.	1.	
Zwiężle o powodach podstawy prawnej		
ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU W PRZEDMIOCIE ŻĄDANIA		
Zwiężle o powodach rozstrzygnięcia		
Odszkodowanie		
1.	Kwota główna	Odsetki
1. -		-
Zadośćuczynienie		
2.	Kwota główna	Odsetki
1.	<p>Sąd uznał za zasadne przyznać wnioskodawczyni kwotę 69 000 zł, biorąc pod uwagę rodzaj krzywd – szkodę niemajątkową, której doznała przebywając w warunkach izolacji więziennej, najpierw, przez 177 dni w czasie trwania ciąży jej matki H. K. (1), a następnie przez pierwsze 32 dni swojego życia wraz z matką. W sumie, w okresie prenatalnym oraz po narodzinach, wnioskodawczyni przebywała w warunkach izolacji więziennej przez czas 209 dni, co równa się niemal 7 miesiącom.</p> <p>Sąd przyjął za zasadne, biorąc pod uwagę zakres i rodzaj ujemnych przeżyć, cierpień fizycznych i psychicznych, przyznać za okres 1 miesiąca tj. od dnia przyjścia</p>	ustawowe za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty

na świat wnioskodawczyni – 28 sierpnia 1946 r. do dnia opuszczenia więzienia w dniu 29 września 1946 r. kwotę 20 000 zł. Natomiast za okres prenatalny kwotę ponad 8 000 zł za każdy miesiąc. Bowiem udowodnionym jest, że emocje i stres, jakich doznaje kobieta będąca w ciąży jest odczuwana przez nienarodzone dziecko, a brak należytej opieki lekarskiej dla matki oraz dziecka może się łączyć z późniejszymi konsekwencjami zdrowotnymi.

Po narodzeniu wnioskodawczynię w sposób bezpośrednio odczuwalny dotknęły niedogodności w jakich przebywała z matką mianowicie - brak odpowiednich warunków higienicznych (w celi było zimno, brudno, a potrzeby fizjologiczne były załatwiane do umieszczonego w celi kubła), brak odpowiedniego ubrania (jak wynika z zeznań wnioskodawczyni za ubranie służył jej jeden płócienny kaftanik), brak jakiegokolwiek opieki lekarskiej.

Warunki te doprowadziły do rozwinięcia się u niej pęcherzycy ropnej, choroby z którą zmagala się we wczesnym dzieciństwie.

W związku z powyższym, w ocenie Sądu, kwota 69 000 zł, jest kwotą, która odzwierciedla rzeczywiście doznana przez wnioskodawczynię krzywdę i służy jej skompensowaniu. Kwota ta przedstawia odczuwalną wartość ekonomiczną, a jednocześnie nie jest nadmierna w stosunku do doznanych krzywd.

Inne

3.

1.

Inne ROZSTRZYGNIECIA Zawarte w WYROKU	
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
II	W związku z tym, że zasądzona kwota zadośćuczynienia jest niższa od żądanej (kwota 1.410.191, 68 zł) - sąd w pozostałym zakresie wniosek oddalił

Koszty procesu	
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
3.	Sąd postanowił przyznać od Skarbu Państwa na rzecz M. Z. (1) kwotę 288 złotych z tytułu ustanowienia w sprawie pełnomocnika, z uwagi na fakt, że w sprawie odbyły się dwa terminy, a zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców pranych stawka podstawowa w sprawach wynikających z przepisów o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego wynosi 240 złotych, a dodatkowo gdy rozprawa trwa dłużej niż jeden dzień – 20% tej kwoty za każdy następny dzień.

PODPIS